

Флоріна-Лорідана Бомпа,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 231 Соціальна робота,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

Науковий керівник: **Тетяна Равлюк,**
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та соціальної роботи,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

ДІЯЛЬНІСТЬ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ З ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОГО БАТЬКІВСТВА МОЛОДІ

Постановка проблеми. На формування батьківства впливають різноманітні фактори, які за ієрархією можна розмістити на рівнях: суспільство, батьківська сім'я, власна сім'я, конкретна особистість. Суспільство дає особистості певний приклад батьківства, що започатковує його формування в конкретному випадку, враховуючи особливості подружжя, їх ціннісно-мотиваційну сферу та досвід, отриманий у батьківській сім'ї.

Необхідно зазначити, що перехід з одного життєвого циклу на інший, до прикладу, від укладання шлюбу та фази без дітей до фази появи первістка, не завжди буває позитивним. Досить часто в сім'ї виникають конфлікти та проблеми через те, що члени сім'ї не можуть плавно увійти в новий цикл. Це зумовлено тим, що психологічна сутність сімейних стосунків стає особистісно значущою і впливає на почуття, мислення та поведінку.

У період очікування дитини, подружжя готується до нових соціальних ролей – бути батьками. На цій стадії вони активно починають формувати сім'ю у контексті власної відповідальності за дитину, яка певний час буде залежати лише від їх рішень та дій. Досить часто в цей період відбувається перерозподіл обов'язків. З моменту зачаття жінки до появи дитини на світ, відбуваються досить суттєві зміни в атмосфері сім'ї, формується відношення до власної дитини, на яку очікує подружжя. Звісно, що найбільш сприятливим чинником для майбутніх батьків є

дійсне бажання та очікування на дитину, розмова з нею, приємні передпологові клопоти [2].

Виклад основного матеріалу дослідження. Численні дослідження показують, що переважна більшість пар, які планують, або й уже мають дітей, все ще не володіють необхідними навичками та знаннями щодо психологічно-вікових особливостей дітей. Звісно, це має негативний вплив на виховання та розвиток дитини. Важливо знати, що психологічна готовність сім'ї розглядається як сукупність позитивного і негативного впливу на дитину.

Потрібно зазначити, що формування почуття батьківства і усвідомлення себе в новій ролі здійснюється під впливом ряду чинників, які мають соціально-психологічний характер [1]. Зокрема, мова йде про:

- власний досвід взаємодії із батьками, особливо позитивний. Вчені прийшли до висновку, що існує пряма залежність між тим, які відносини були у майбутніх батьків із власними батьком та матір'ю і тим, якими стануть вони. Чим кращим, теплішим, емоційнішим був зв'язок із батьками, тим кращою буде взаємодія із власною дитиною, тим більше молоді батьки отримуватимуть задоволення від нової соціальної ролі;
- взаємна любов і повага подружжя один до одного. Сюди ми також відносимо бажання чути один одного, велика підтримка і розуміння бажань і потреб партнера;
- розуміння своєї нової ролі, відповідальності за стан як дитини, так і іншого із подружжя;
- важливе значення відіграє присутність батька під час пологів і підтримка дружини під час процесу народження дитини;
- усвідомлення факту народження і виховання малюка, як спільної відповідальності обох батьків;
- розуміння процесу народження не як особистої справи жінки, а спільної справи;
- важливу роль відіграє найперший емоційний та позитивний контакт дитини із батьками;
- усвідомлення того, що дитина є окремою особистістю, яка матиме власні погляди, бажання і прагнення;
- і найголовніше: особисте, ніким не нав'язане, бажання змінити соціальну роль і стати батьками, яке тісно пов'язане із усвідомленням

змін, які чекають молодшу сім'ю. Готовність до цих змін і розуміння чим доведеться поступитися, заради благополуччя дитини.

Вчені виділили декілька головних завдань, які ставляться задля формування навичок усвідомленого батьківства. Зокрема:

- показати, наскільки великою є цінність сім'ї та хороших відносин між батьками та дітьми;
- продемонструвати, що таке відповідальне та усвідомлене батьківство;
- сформуванню відповідального ставлення до батьківських обов'язків;
- показати, якими мають бути «здорові» відносини між молодими людьми;
- проінформувати молодь про основи усвідомленого батьківства;
- ознайомити юнаків та дівчат із різними видами поведінки батьків та їх наслідками [3].

З метою формування навичок усвідомленого батьківства використовується наступні форми та методи: індивідуальні (етична бесіда, консультація, інформування, листування); групові (тренінг, семінар, тести, відео лекторії, конкурси, вікторини та ін.); масові (тематичні дні, тижні, акції, вечори, конференції та ін.). На думку дослідників, одними із найдієвіших методів, які допомагають сформувати навички усвідомленого батьківства є ті, які можуть активізувати думку молодих людей, викликають у них роздуми та бажання отримувати і аналізувати інформацію, шукати різноманітні аргументи.

Висновки. Отже, одним із головних завдань, яке стоїть перед соціальними працівниками при роботі із молоддю є формування у них навичок відповідального батьківства. Для досягнення цієї мети необхідно, аби молодь розуміла що таке батьківство, які функції їм доведеться виконувати, якими є типи поведінки батьків та як їх поведінка впливатиме на розвиток, становлення та подальше життя дитини.

Перспективами подальших розвідок є дослідження специфіки формування відповідального батьківства здобувачів загальної середньої освіти.

Список використаних джерел:

1. Вязнікова О. В. Формування навичок усвідомленого батьківства у старшокласників. *Психологічна газета*. 2006. № 16. С. 13-16.

2. Михайлова Л. М. Основні напрямки соціально-педагогічної роботи зі студентськими сім'ями. *Соціальна педагогіка : теорія та практика*. 2012. № 3. С. 74-79.

3. Усвідомлене батьківство як умова повноцінного розвитку дитини та підвищення виховного потенціалу громади: методичні матеріали до тренінгу / упоряд.

І.В.Братусь. URL:https://childfund.org.ua/Uploads/Files/books_pdf/Usvidomlene_Batkivstvo.pdf (дата звернення: 27.02.2023).

*Валентина Гайдамаха,
здобувач першого(бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 231 Соціальна робота,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

Науковий керівник: *Людмила Петришин,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної роботи та
менеджменту соціокультурної діяльності,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

АНАЛІЗ СУЧАСНОЇ ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ПРОФІЛАКТИКИ ВІЛ/СНІД СЕРЕД МОЛОДІ

Постановка проблеми. Наукові дослідження у сфері профілактики ВІЛ/СНІД проводяться в усьому світі. Проте сьогодні не існує однозначного підходу до профілактики в підлітковому і молодіжному середовищі. Зважаючи на досвід організації профілактики, експерти ВОЗ (Декларація про прихильність справі боротьби з ВІЛ/СНІД і вітчизняні вчені виділяють сьогодні три найбільш перспективні напрями в області профілактики ВІЛ/СНІД серед молоді. Просвіта й інформування в сфері ВІЛ/СНІД – надання всебічної та точної інформації про шляхи зараження на ВІЛ-інфекцію та заходи їх попередження; обставини, які підвищують ризик зараження.

1. Навчання молоді, відповідальній поведінці – формування мотивації на здоровий спосіб життя, зміну ризикованої поведінки, підвищення соціальної та міжособистісної компетентності.